

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 21 hallituksen esityksestä laeiksi eläinlääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain sekä eläinlääkintähuoltolain 3 ja 17 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 196.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Kristiina Pajala maa- ja metsätalousministeriöstä, korkeakouluneuvos Leena Pirilä opetusministeriöstä, apulaisosastopäällikkö Marita Liljeström sosiaali- ja terveysministeriöstä, johtaja Esko Nurmi Valtion eläinlääketieteellisestä laitoksesta, rehtori Ilkka Alitalo Eläinlääketieteellisestä korkeakoulusta ja toiminnanjohtaja Kalevi Juntunen Suomen Eläinlääkäriliitosta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan eläinlääkärintoimen harjoittamisesta annettuun lakiin ja eläinlääkintähuoltolakiin tehtäväksi Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen edellyttämät muutokset. Ehdotetuilla muutoksilla toteutettaisiin Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen määräykset Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa suoritettujen eläinlääketieteellisten tutkintojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja eläinlääkäreiden ammatinharjoittamisvapaudesta.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen kanssa. Lakien voimaantulosta on tarkoitus säätää asetuksella.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia sinänsä tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä jäljempänä esitettävien muutoksien ja huomautuksien.

Hallituksen esityksessä on todettu, että eläinlääkärindirektiiviin (78/1026/ETY) ei sisälly kielitaitovaatimuksia tai vaatimuksia vastaanottavan valtion eläinlääkintöalan lainsäädännön tuntemisesta. Direktiivistä annetun lausunnon nojalla jäsenvaltiot voivat kuitenkin eläintautien ehkäisemistä ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden tarkastusta koskevien tehtäväalueiden osalta asettaa ehdoksi, että muusta jäsenvaltiosta tuleva eläinlääkäri ei saa ryhtyä toimimaan, ellei hän ole haastattelussa osoittanut asianomaiselle toimivaltaiselle viranomaiselle tutustuneensa vastaanottavan valtion kyseistä alaa koskevaan lainsäädäntöön. Haastatteluun sisältyy myös haastateltavan riittävän kielitaidon toteaminen. Suomessa tehtävät, joissa haastattelussa todettavia valmiuksia voitaisiin vaatia, kuuluvat lähinnä kuntien ja valtion palveluksessa oleville virkaeläinlääkäreille eli kunnaneläinlääkäreille ja tarkastuseläinlääkäreille. Hallituksen esityksen mukaan edellä tarkoitetut kielitaito- ja muut pätevyysvaatimukset tulisivat harkittaviksi virkaeläinlääkäreiden kelpoisuusehtoja koskevilla säännöksillä.

Valiokunnalle jätetyssä asiantuntijalausunnossa on esitetty, että edellä kosketellut kielitaito- ym. vaatimukset tulisi sisällyttää laintasoiseen säännökseen. Esitystä on perusteltu sillä, että yhteiskunnassa ollaan yleisesti väljentämässä ja purkamassa virkojen kelpoisuusehtoja. Maa- ja metsätalousministeriö on kuitenkin pitänyt selvempänä, että niistä erityisistä pätevyysvaatimuksista, jotka ovat tarpeen vain tiettyyn virkaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi, säädetään kyseisen viran pätevyysvaatimuksissa. Saadusta selvityksestä on lisäksi käynyt ilmi, että jos haastattelu tehtäisiin jo eläinlääkäreiden laillistamisvaiheessa, olisi laillistetun eläinlääkäriin nimikkeellä toisaalta eläinlääkäreitä, jotka saisivat toimia kaikissa eläinlääkäritehtävissä, ja toisaalta eläinlääkäreitä, joiden laillistaminen ei ilman edellä tarkoitettua haastattelua kattaisi eläintau-

tien vastustamista ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden tarkastusta koskevia tehtäviä. Menetely voisi siten käytännössä johtaa sekavan tilanteen syntymiseen. Näillä perusteilla valiokunta katsookin, että niistä erityisistä pätevyysvaatimuksista, joita edellä todetun mukaisesti voidaan edellyttää vain tiettyihin virkoihin kuuluvien tehtävien osalta, tulee hallituksen esityksen perusteluissa todetun mukaisesti säätää virkojen pätevyysvaatimuksissa. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että kun haastattelua koskeva vaatimus lisätään virkaeläinlääkäreitä koskevien asetusten pätevyysvaatimuksiin, tulee samalla huolehtia erityisesti siitä, että haastattelua ei voi läpäistä ilman riittävää kotimaisten kielten taitoa.

Valiokunta toteaa, että 1. lakiehdotuksen (Laki eläinlääkärin toimien harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta) 3 a §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetaan Euroopan talousalueen valtion kansalaisella myös Suomen kansalaisella. Sen sijaan jäljempänä samassa virkkeessä tarkoitetaan Euroopan talousalueen valtiolla muuta Euroopan talousalueen valtiota kuin Suomea. Sen vuoksi valiokunta esittää mainitun pykälän 1 momentin ensimmäisen virkkeen sanamuotoa selvennettäväksi tarpeellisella lisäyksellä.

Mainitun 3 a §:n 1 momentin mukaan laillistetuksi eläinlääkäriksi voitaisiin julistaa Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalainen, joka on muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa saanut eläinlääketieteellisen koulutuksen. Laissa eläinlääkärin toimien harjoittamisesta ei ole kuitenkaan säännöksiä, joiden nojalla ulkomailla muualla kuin ETA-valtiossa tutkinnon suorittanut Suomen kansalainen voitaisiin laillistaa eläinlääkäriksi, sen jälkeen kun hän on suorittanut hänelle mahdollisesti määrättävät lisäopinnot. Valiokunnan hankkiman selvityksen mukaan onkin epäselvää, täyttääkö suomalainen eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto ETA-sopimukseen otetun direktiivin 78/1027/ETY koulutusvaatimukset, jos osa koulutuksesta on suoritettu muualla kuin ETA-valtiossa. ETA-sopimuksessa on suomalainen eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto sisällytetty direktiiviin 78/1026/ETY 3 artiklaan, jonka johdosta tutkintoon tulee sisällyttää direktiivin 78/1027/ETY koulutusvaatimukset. Kokonaan suomalainen koulutus vastaa näitä koulutusvaatimuksia.

Valiokunta katsoo, että jotta edellä mainituilta epäselvyyksiltä suomalaisen eläinlääketieteen

lisansiaatin tutkinnon tunnustamisessa muussa ETA-valtiossa välttyttäisiin, on perusteltua ottaa eläinlääkärin toimien harjoittamisesta annettuun lakiin asiaa koskeva lisäsäännös. Laillistetuksi eläinlääkäriksi julistamisen perusteena olevista opintosuorituksista on selvintä mainita erikseen ne tapaukset, joissa eläinlääketieteellinen tutkinto on suoritettu ETA:n ulkopuolisessa valtiossa ja Suomessa suoritetaan täydennysopintoja. Euroopan talousalueen ulkopuolella eläinlääketieteellisen tutkinnon suorittanut Suomen kansalainen laillistettaisiin eläinlääkäriksi sen jälkeen, kun hän on Suomessa suorittanut tarvittavat täydennysopinnot. ETA-sopimukseen sisältyvän kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon vuoksi samaa periaatetta tulisi soveltaa myös muun ETA-valtion kuin Suomen kansalaisiin. Valiokunta toteaa, että muiden ulkomaalaisten kuin ETA-valtioiden kansalaisten osalta voitaisiin noudattaa vastaavaa käytäntöä. Heidän osaltaan laillistamisen tulisi kuitenkin olla harkinnanvaraista, jolloin laillistamisen edellytyksenä voitaisiin ottaa huomioon myös eläinlääkäreiden tarve Suomessa.

Valiokunta esittää, että edellä selostetut säännöksiin tehtävät lisäykset sijoitettaisiin ensimmäisen lakiehdotuksen 3 a §:n 3 ja 4 momentiksi. Vaadittavat lisäopinnot aine- ja kieliopintoihin olisivat samat kuin nyt vaaditaan ulkomailla eläinlääkärin tutkinnon suorittaneilta henkilöiltä eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa varten.

Valiokunnan saamasta selvityksestä on käynyt ilmi, että muihin hallituksen esityksiin ETA-sopimuksen tutkintojen tunnustamista koskevien direktiivien voimaansaattamisesta ei sisälly 1. lakiehdotuksen 3 c §:n mukaista säännöstä ulkomaisten tutkintonimikkeiden käytöstä. Toisaalta valiokunnalle on todettu, että lakiehdotuksen 3 c §:n mukainen säännös ulkomaisten tutkintonimikkeiden käytöstä on tarpeen erityisesti erikoiseläinlääkäreiden tutkintonimikkeiden sekaantumisvaaran vuoksi. Eräissä ETA-valtioissa erikoiseläinlääkärin tutkinnon suorittaminen edellyttää huomattavasti lyhyempiä täydennysopintoja kuin Suomessa edellytetään. Eläinlääkärin tutkintojen tunnustamista koskevat direktiivit eivät sinänsä koske erikoiseläinlääkärin tutkintoja kuten vastaavat lääkäridirektiivit. Valiokunta katsookin, että lakiehdotuksen 3 c §:ään sisältyvä säännös on tarpeellinen.

Valiokunta esittää myös, että 1. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksiin lisätään kolmantena momenttina siirtymäsäännös, jonka mukaan Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa eläinlää-

ketieteen lisensiaatin tutkintoa varten opintonsa jo aloittaneet ulkomaisen tutkinnon suorittaneet henkilöt laillistettaisiin nykyisten säännösten mukaan. Muutosehdotus perustuu valiokunnan edellä lakiehdotuksen 3 a §:ään esittämään muutokseen, jolla lainkohtaan lisättäisiin 3 ja 4 momentti.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki

eläinlääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan eläinlääkärintoimen harjoittamisesta 24 päivänä toukokuuta 1985 annetun lain (409/85) 2 §:n 3 momentti,

muutetaan 1 §:n 2 momentti ja 2 §:n 4 momentti sekä lisätään lakiin uusi 3 a—3 c § seuraavasti:

1 ja 2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

3 a §

Sen lisäksi, mitä 3 §:ssä säädetään, julistaa maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto hakemuksesta laillistetuksi eläinlääkäriksi Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaisen, jolle *muussa* Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa *kuin Suomessa* saadun koulutuksen perusteella on siinä valtiossa myönnetty eläinlääkintöosaston tarkemmin määrittelemä tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista kelpoisuutta osoittava asiakirja, joka sanotussa valtiossa vaaditaan oikeuden saamiseksi eläinlääkärintoimen harjoittamiseen itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hakemuksen epäämiseen sovelletaan, mitä 3 §:n 2 momentissa säädetään.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto julistaa hakemuksesta laillistetuksi eläinlääkäriksi Suomen kansalaisen, joka on muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon ja osoittanut täyttävänsä eläinlääkintöosaston määräämät muut pätevyysvaatimukset. Hakemuksen epäämiseen sovelletaan, mitä 3 §:n 2 momentissa säädetään. Mitä edellä tässä momen-

tissa on säädetty Suomen kansalaisesta, sovelletaan vastaavasti Euroopan talousalueeseen kuuluvan muun kuin Suomen valtion kansalaiseen. (uusi)

Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintöosasto voi julistaa hakemuksesta laillistetuksi eläinlääkäriksi myös Euroopan talousalueeseen kuulumattoman valtion kansalaisen, joka on ulkomailla suorittanut eläinlääketieteellisen tutkinnon ja joka on osoittanut täyttävänsä eläinlääkintöosaston määräämät muut pätevyysvaatimukset. (uusi)

3 b ja 3 c §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 ja 2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sellaisten henkilöiden, jotka ovat suorittaneet ulkomailla eläinlääketieteellisen tutkinnon ja ovat ennen tämän lain täytäntöönpanoa aloittaneet Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa eläinlääketieteen lisensiaatin tutkintoa varten tarvittavat lisäopinnot ja sittemmin suorittavat eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon, laillistetuksi eläinlääkäriksi julistamisessa noudatetaan eläinlääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain 3 §:n säännöksiä. (uusi)

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Kalli, Kohijo-

ki, Koski, Lahikainen, Ollila, Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Rinne, Saapunki, Saario, Urpilainen ja Westerlund.
